Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

SVENDBORGPROJEKTET FORSKNINGEN

Klinisk professor, overlæge Niels Wedderkopp
Rygforskningscentret, institut for regional sundhedsforskning og
Center for Research in Childhood Health, IOB
Syddansk Universitet

Præsentationen

1. Hvordan startede og hvad er forskningen
2. Formålet
3. Baggrund for nogle af forskningsområderne
4. Nogle overordnede resultater for forskningsområderne
5. ”Take home messages”

Hvordan blev forskningen i Svendborgprojektet til?

- Efterår 2007 ”tilfældigt” møde med Sport Study Sydfyn
  - Svendborg kommune skal (måske) være TEAM-DK kommune
  - Flere idrætsskoler, med start fra 0te klasse
  - Møder, hvor mulighederne for forskning gennemgås
  - Første projekter planlægges

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

Hvad er forskningen i Svendborgprojektet

- Seks idrætsskoler
  - Lærere, elever, forældre i 0te til fjerde klasse 2008
- Fire ”normale” kontrolskoler
  - Lærere, elever, forældre i 0te til fjerde klasse 2008
- Sport Study Svendborg
  - Koordination, herunder kontakt og formidling
- Forskergruppen
  - Forskere, ph.d.-, speciale- og bachelorstuderende

Hvad måler vi og hvornår?

Svendborg projektet

baseline

Faste blodprøve
dexa scanning

Pubertetsvurdering

Blodtryk

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Sept. 2008

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Marts 2009

Spørgeskema:
helbred, livsstil, socioøkonomi

Pubertetsvurdering

Blodtryk

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Sept 2009

Accellerometer
målinger 1 uge

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Marts 2010

Spørgeskema:
talentdetektion

Faste blodprøve
dexa scanning

Pubertetsvurdering

Blodtryk

Højde/ vægt
Hypermobilitet

Sept. 2010

Accellerometer
målinger 1 uge

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Marts 2011

SMS track: registrering af skader samt deltagelse i org. idræt

Intervention i 3 skoleår

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

Overordnet formål:

At undersøge betydningen af ekstra idræt i skolen for nuværende og fremtidig sundhed hos børn og unge.

Et interventionsprojekt i Svendborg kommune

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

Studier:

Effekten af ekstra idræt på

- Motorik og talentudvikling
- Idrætsskader
- Risikofaktorer for livsstilssygdomme
- Rygproblemer
- Knoglesundhed

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

Risikofaktorer for livsstilssygdomme, baggrund.

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

Idræt og fysisk aktivitet er sundt- LOGIK FOR BURHØNS?

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

Der er noget, der er gået galt…

‘Sten-alder’ gener i ‘rum-alderen’

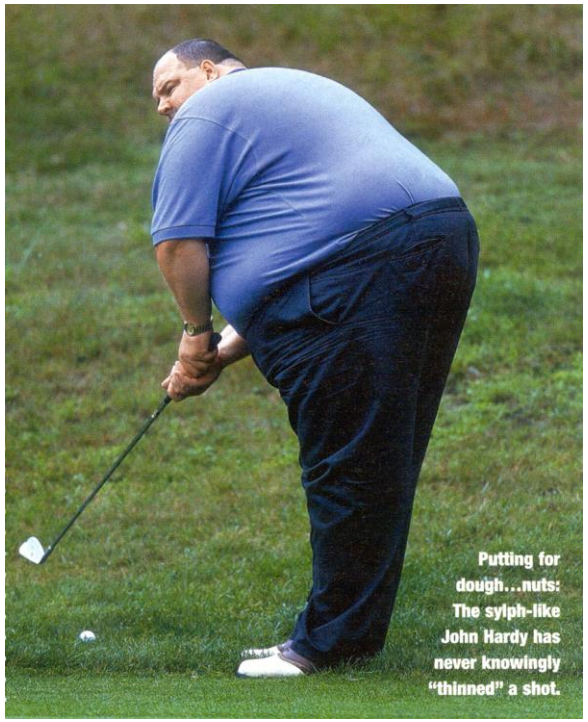

2009

CDC

Svendborg projektet

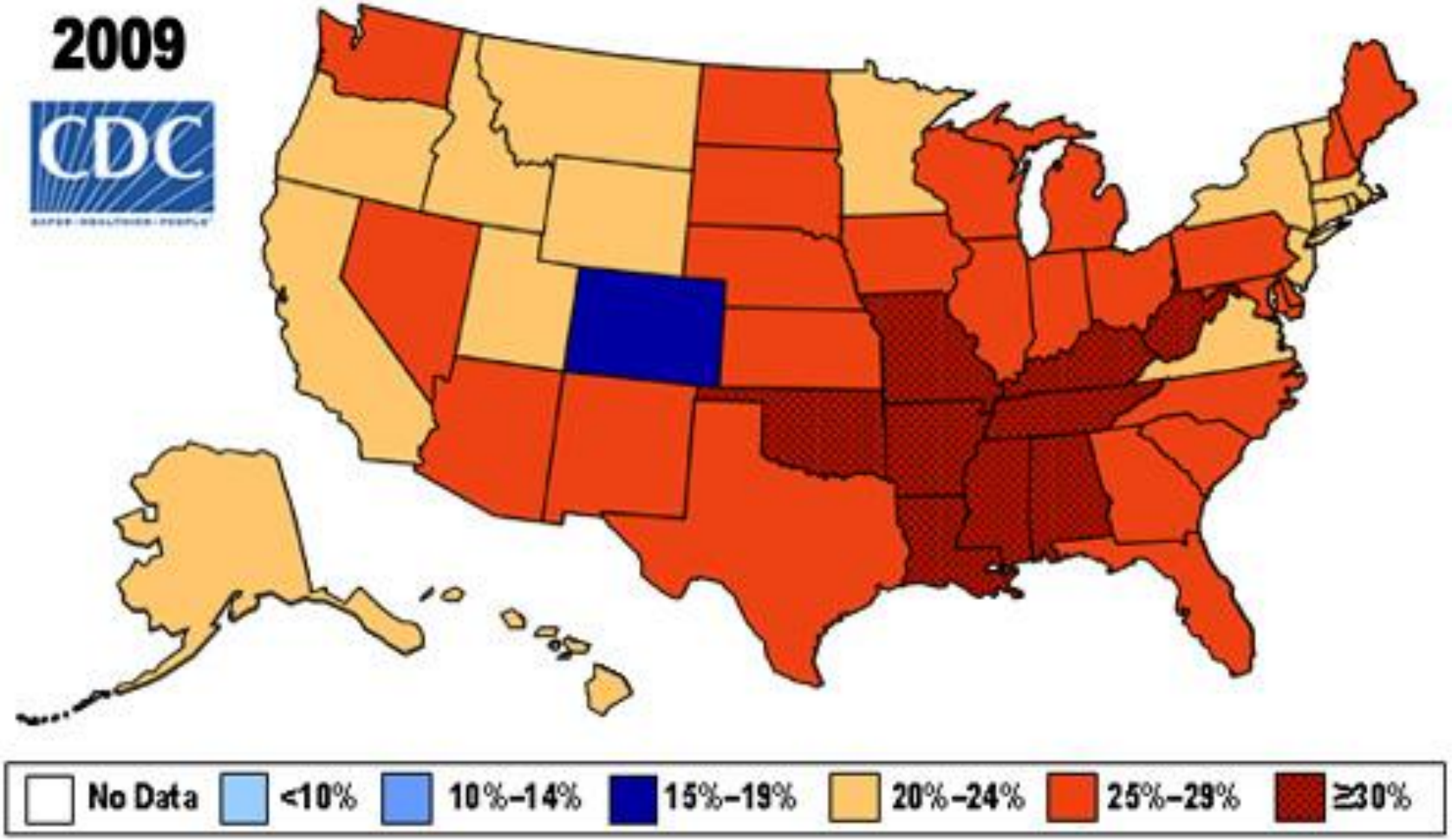

YALE
HOCKEY
WATERLOO

Risikofaktorer for livsstilssygdomme hos børn

- Fedme
- Dårlig fysisk form
- Forhøjet
  - Kolesterol
  - Insulin
  - Blodsukker
  - Blodtryk

- Resultat af fedme og dårlig fysisk form?
- Dårlig metabolisk regulering
- Diabetes hos børn!!

Undersøgelse af risikofaktorer.

- Blodprøver
  HOMA
- Overvægt og fedme
  BMI vs. DEXA
  el. Størrelse vs. Fedtprocent
- Fysisk aktivitet
  Sport udøvelse i fritiden

Prøver og Resultater

- HOMA score
  - Kroppens insulinsvar på madindtag
  - Jo højere score jo mindre insulin følsom
  - Børn på kontrolskolerne havde en højere HOMA score!!!!
  - Nærmer resultater i livsstilssygdom sessionen
- BMI
  - Er et udtryk for kropsstørrelse
  - Bruges som screening for fedme
  - BMI overser mindst 50% af de ”fede” børn!!
  - De tyndfede
  - Nærmer forklaring livsstilssygdom session

Fysisk aktivitet

- Accelerometre
  - Mængde og intensitet
  - Svært
- SMS-track
  - Mængde, ingen intensitet, subjektiv
  - ”Let”

SMS-track

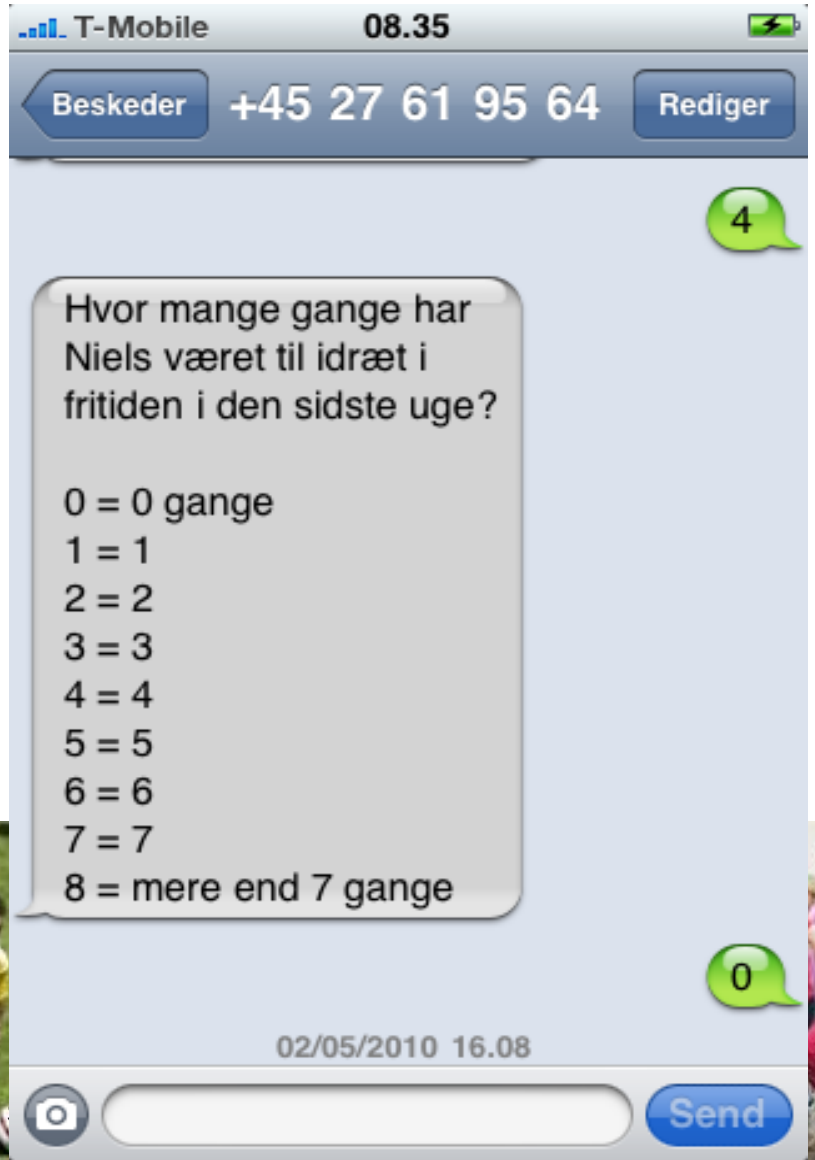
T-Mobile
08.35
Beskeder
+45 27 61 95 64
Rediger
4
Hvor mange gange har Niels været til idræt i fritiden i den sidste uge?
0 = 0 gange
1 = 1
2 = 2
3 = 3
4 = 4
5 = 5
6 = 6
7 = 7
8 = mere end 7 gange
0
02/05/2010 16.08
Send

TELIA 3G
16.12
Beskeder
+45 27 61 95 64
Rediger
7 = 7
8 = mere end 7 gange
1
Niels hvilke idrætsgrene var det?
1 Fodbold
2 Håndbold
3 Basketball
4 Volleyball
5 Gymnastik
6 Springgymnastik
7 Svømning
8 Ridning
9 Dans
10 Andet
10
Send

Idræt

- Fritid
  - Idrætsskoleelever: 1,4 gang/uge
  - Kontrolskole: 1,7 gang/uge
- Skole
  - Idrætsskoleelever 3 gange/uge
  - Kontrolskoleelever 1 gang/uge
- Total sport
  - Idrætsskoler 4,4 gange/uge
  - Kontrolskoleelever 2,7 gange/uge

Effekt af skoleidræt og fritidsidræt

- Min og max idræt og Insulinfølsomhed
  - Idrætsskole: 45% øget følsomhed
  - Idræt i fritiden: 4% øget følsomhed per gang

Take home message

- Idrætsskolerne ”virker”, børnene har bedre insulinfølsomhed og dermed lavere risikoniveau for livsstilssygdomme som type II diabetes!
- BMI kan ikke bruges som screening for fedme hos børn i alderen 8-12 år

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

Idræts- og fritidsskader hos børn og unge, baggrund

Baggrund – idræts- og fritidsskader hos børn

Danmark 2008: 95000 skadestue besøg relateret til skader opstået i forbindelse med idræt.

- 7% (6650) - 5 – 9-årige
- 32 % (30400) - 10 – 14-årige
- 22 % (20900) - 15 – 19-årige

- Total 61% (57950) af skaderne var hos børn og unge

Kilde: Statens Institut for Folkesundhed

Idræts- og fritidsskader US population (1997-99)

Kun skadestuebesøg:
Estimeret 3,7 million årlige skadestuebesøg for idræts- og fritidsskader
National survey:
Estimeret 7 million idræts- og fritidsskader i samme tidsperiode (defineret som enhver skade der påkrævede hjælp fra sundhedsperson).
Højeste antal blev fundet i gruppen af børn fra 5-14 år:
(59.3 injury episodes per 1000 persons)

Kilde: Conn et al; 2003

Baggrund idræts- og fritidsskader

- Øget idræt og aktivitet, øget antal skader
- Typer af skader
  - Traumer
- Sportskadestudier
  - Håndbold:
    - Traumer
    - Meget høj risiko
  - Fodbold:
    - Traume
    - Meget høj risiko

Forebyggelse

- Håndbold:
  - Forebygge op til 80% af skaderne hos piger
  - Motorik, funktionel styrke og udholdenhed, samt balance
- Fodbold
  - Forebygge mere end 20% af skaderne
  - Motorik, funktionel styrke og udholdenhed, samt balance

Intentionen i Svendborg

- At forebygge skader via aldersrelateret træning
  - Bedring af motorik, bedre balance,
- Lykkedes det?
  - Ja, med forbehold!!!

Intentionen i Svendborg

- Forbehold
  - Vi forventede traumer
  - Vi fandt overbelastningsskader

Traume vs. Overbelastning

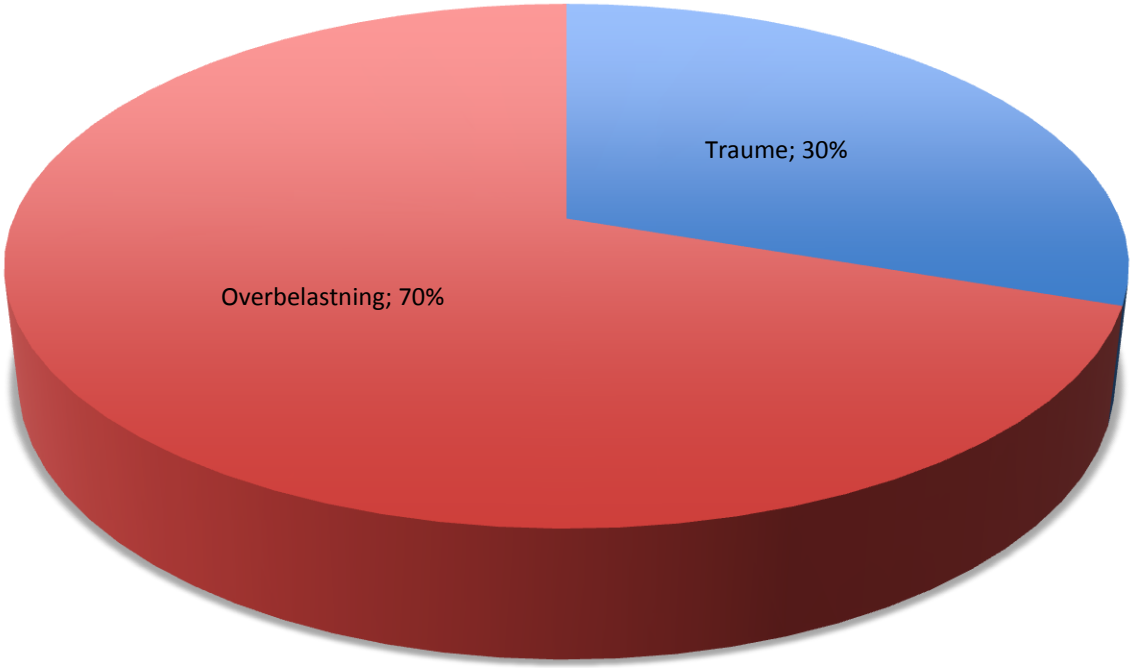

Hvordan finder vi skaderne?

SMS-track

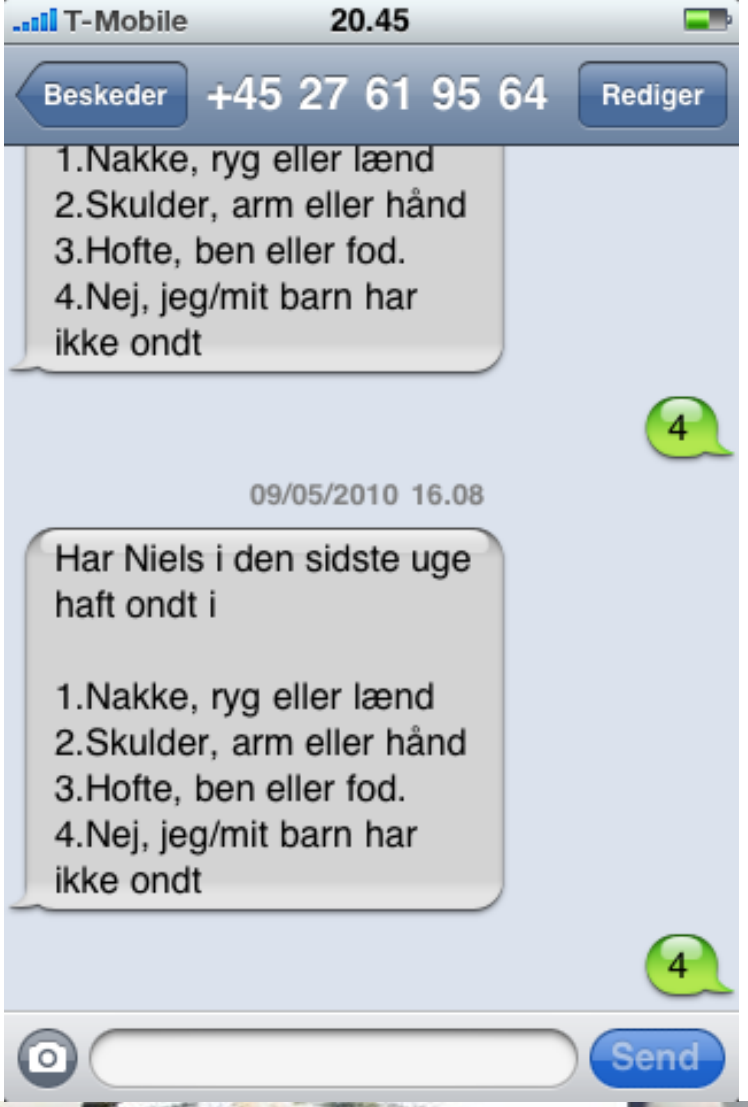

Svendborg projektet

SMS-track

- Effektivt, mere end 3000 SMSer hver søndag
- Høj besvarelsesprocent
  - 93% i gennemsnit,
  - 94% idrætsskoler
  - 92% kontrolskoler
- Forældrene svare det rigtige

Subgrupper af børn

- Eks. på subgrupper
  - Piger
  - Overvægtige/fede børn
  - Fumler-tumlere, børn med dårlig motorik
  - Hypermobile børn
- Subgrupper
  - Der er risikoidrætter for normale
  - Håndbold
  - Fodbold
  - Passer det også for subgrupper?
  - **JA**

”Take home message”

- Ny forskningsmetode ”SMS-track” viser
  - Traumer er ”kun” toppen af isbjerget
  - Der er subgrupper af børn med øget risiko for skader i nogle idrætsgrene

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

RYGPROBLEMER HOS BØRN OG UNGE

Hvorfor? Hvad er problemet?

- 80% får rygproblemer i løbet af livet
- Det koster 10 milliarder kr. om året
    - 10.000.000.000 kr.

Børn og rygproblemer?

- Tidligere undersøgelser
  - 30 % af 9-10 år gamle børn
  - Mere end 50% af unge (13-16)

Tidligere

- Høj fysisk aktivitet ser ud til at beskytte
- En gang ondt ondt senere! Således
- Unge som har ondt bliver voksne som har ondt
- Børn ser ud til primært at have ondt i brystryggen
- Unge har ondt i lænd eller brystryg

Børn i Svendborg

- Der er mange som har ondt, men ikke så mange som tidligere fundet
- Der er nogen som har ondt meget længe
- Fordelingen mellem nakke, brystryg og lænd er anderledes end tidligere fundet
- Er Svendborg speciel eller er det de tidligere fund som er problematiske?

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

Knoglesundhed hos børn og unge, baggrund

Knoglesundhed – Hvad ved vi?

- Ingen reference for danske børn
- Få meget små internationale studier
- Vi udvikler og opbygger knogler til vi er 25-30 år
- Herefter taber vi knogle – styrker og mineral
- Knogleopbygning og styrke er kompleks og afhængig af
  - Lødig kost med kalk, D-vit., K-vit. og flere hormoner samt
  - Fysisk aktivitet, opbygning af knoglestrukturen

Hvad vil vi undersøge

- Er det muligt at øge knogleopbygningen i barndommen ved øget idræt i skolen?
- Er der færre knoglebrud hos børn med mere idræt på baggrund af
  - Øget opbygning?
  - Øget styrke på baggrund af bedre opbygning?

Centre of Research in Childhood Health

RICH

Svendborg projektet

HVORDAN ER DET UNDERSØGT?

DEXA-skanning

- 684 børn 2008
- 654 børn 2010
- Alle skannet i Odense
- 12 per dag
- 60 dage eller
- 12 uger

Knogleopbygning

- Idræt ser ud til at have betydning
- Men ellers ingen sikker forskel
- Større risiko for brud hos drenge på kontrolskolerne, statistisk usikkert

Motorik og talentudvikling

Tommelfingerregel for talentudvikling

- Svømning, roning, gymnastik:
  - 10.000 timer træning
- Fodbold, håndbold, ishockey:
  - 3000 timer træning?

Aldersrelateret træningskoncept

- Mængde øget, 6 vs. 2 idrætslektioner
- Kvalitet øget via efteruddannelse af lærer og pædgoger
- Fokus på korrekt træning af børn

Centre of Research in Childhood Health

Testning af motorisk udvikling

1. Hurtighed, 10 X 5m sprint
2. Fysisk form
3. Balance
4. Koordination
5. Muskelmasse udvikling

Hvad måler vi og hvornår?

baseline

Faste blodprøve
dexa scanning

Pubertetsvurdering

Blodtryk

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Sept. 2008

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Marts 2009

Pubertetsvurdering

Blodtryk

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Sept 2009

Accellerometer
målinger 1 uge

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Marts 2010

Faste blodprøve
dexa scanning

Pubertetsvurdering

Blodtryk

Højde/ vægt
Hypermobilitet

Sept. 2010

Accellerometer
målinger 1 uge

Motorik
Kondition
Højde/ vægt
Hypermobilitet

Marts 2011

Spørgeskema:
helbred, livsstil, socioøkonomi

Spørgeskema:
talentdetektion

SMS track: registrering af skader samt deltagelse i org. idræt

Intervention i 3 skoleår

Foreløbige resultater:

- 4. klasse, de “gode” er gode til det hele
- 3. klasse, de “gode” er gode til det hele
- 2. klasse, de “gode” er gode til det hele
- 1. klasse, de “gode” er gode til det hele
- 0. klasse, de “gode” er gode til det hele
- Er det medfødt ??????????

TAK til

Svendborg Kommune, SportsStudySvendborg
De ansatte på de deltagende skoler i Svendborg kommune
Rygforskningscenteret, Ringe
Syddansk Universitet
IMK almene fond
Kiropraktorfonden
Nordea Fonden
TRYG Fonden
Østifterne
Brd. Hartmann
Region Syddanmarks forskningsråd